

Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept

Versiunea din 23 decembrie 2016

Dispoziții generale

Legiuitorul român a introdus prin dispozițiile cuprinse în Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, un nou mijloc procedural de unificare a practicii judiciare și anume hotărârea prealabilă pe care Înalta Curte de Casație și Justiție urmează să o pronunțe pentru dezlegarea unor probleme de drept care nu au fost soluționate unitar de către instanțele judecătorești.

Sistemul hotărârii prealabile reprezintă un mecanism menit să confere instanțelor mijloacele pentru asigurarea unei interpretări și aplicări uniforme a dreptului român la nivelul tuturor instanțelor judecătorești din România.

Acest nou mecanism de unificare a practicii judiciare își găsește reglementarea în articolele 519-521 din cuprinsul Cărții a II-a – *Procedura contencioasă*, Titlul III – *Dispoziții privind asigurarea unei practici judiciare unitare*, Capitolul II - *Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor probleme de drept*.

Întrucât procedura hotărârii prealabile se bazează pe colaborarea dintre Înalta Curte de Casație și Justiție și celelalte instanțe judecătorești, care au competența de a sesiza Instanța supremă în cadrul acestui mecanism, este util, pentru a asigura eficacitatea acestei proceduri, să se comunice acestor instanțe informațiile care urmează.

Aceste informații practice au drept scop să orienteze instanțele judecătorești cu privire la oportunitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție și, dacă este cazul, să le ajute să formuleze și să prezinte întrebări instanței supreme.

Încheierea de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție

- Având în vedere dispozițiile Legii nr.677/2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, **încheierea va fi înaintată în două exemplare**: una cuprinzând datele părților, semnată în condițiile legii (identică cu cea aflată la dosarul cauzei) și alta anonimată și fără semnături (în vederea publicării pe site-ul ÎCCJ). Anonimizarea urmează a fi făcută conform deciziei nr.37/2015 pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materia contenciosului administrativ și fiscal, fără a se utiliza acronime.

▪ **Autorul întrebării**

- ✓ Potrivit dispozițiilor articolului 519 din Codul de procedură civilă, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile se poate face doar de către un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță.
- ✓ Indiferent dacă părțile din dosar au solicitat sau nu sesizarea Instanței supreme în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, competența sesizării ICCJ aparține exclusiv instanței (ICCJ, curte de apel sau tribunal) în fața căreia s-a ivit problema de drept care necesită dezlegare.
- ✓ Sesizarea poate fi făcută doar de către instanțele enumerate în articolul 519 din Codul de procedură civilă, investite cu soluționarea cauzei în ultimă instanță.

▪ **Condiții de formă și condiții de fond**

- ✓ Obiectul sesizării poate privi **doar o problemă de drept de a cărei rezolvare depinde soluționarea pe fond a litigiului** respectiv, ceea ce presupune să nu aducă în discuție o statuare și asupra situației de fapt, să nu urmărească obținerea unei soluții asupra fondului litigiului.
- ✓ Instanțele competente pot sesiza Instanța supremă doar în cazul în care problema de drept care face obiectul sesizării **este nouă** și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.
- ✓ Cu toate acestea, este indicat ca instanțele care pot sesiza Curtea cu o astfel de întrebare, să nu abuzeze de acest mecanism procedural în cazul în care există deja o jurisprudență în materia respectivă, iar în contextul eventual nou nu există nicio îndoială reală cu privire la posibilitatea de a aplica această jurisprudență sau a cazului în care interpretarea corectă ce trebuie dată normei de drept în cauză este evidentă.
- ✓ Încheierea prin care completul de judecată adresează Curții o cerere pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile este documentul care stă la baza procedurii derulate în fața instanței supreme și aceasta din urmă trebuie să aibă la dispoziție

elementele care să îi permită formularea unui răspuns util pentru instanța care solicită lămurirea respectivei probleme de drept.

- ✓ Încheierea prin care se dispune sesizarea trebuie să cuprindă motivele de admisibilitate a sesizării, punctul de vedere al completului de judecată, punctul de vedere al părților din cauza respectivă, precum și datele părților sau ale reprezentanților acestora, în vederea îndeplinirii procedurii de comunicare a raportului.
- ✓ Încheierea de sesizare trebuie să fie cât mai succintă, să fie suficient de completă și să conțină toate informațiile pertinente pentru a permite Curții, precum și subiectelor îndreptățite să formuleze observații să își facă o idee clară cu privire la cadrul factual și juridic al acțiunii.
- ✓ Încheierea trebuie, în special, să respecte următoarele cerințe:
 - să cuprindă o expunere succintă a obiectului litigiului, precum și a faptelor pertinente (cauza juridică și temeiul de drept al cererii principale și, eventual, al cererii reconvenționale și al cererilor accesorii formulate în cauză, dacă au legătură cu chestiunea de drept cu care a fost sesizată Înalta Curte de Casație și Justiție);
 - să redea conținutul dispozițiilor de drept intern invocate și aplicabile în cauză ;
 - să identifice dispozițiile relevante în speță;
 - să identifice, dacă este cazul, jurisprudența națională pertinentă, indicând de fiecare dată referințele exacte (de exemplu, pagina unui jurnal oficial sau a unui anumit repertoriu de jurisprudență, eventual cu trimitere la site-uri internet);
 - motivele care au determinat instanța să formuleze întrebările privind dezlegarea acelei probleme de drept;
 - să cuprindă o sinteză a opiniilor, punctelor de vedere ale părților cu privire la intenția instanței de a sesiza ICCJ.
 - să cuprindă mențiunea dacă asupra chestiunii de drept, Curtea s-a pronunțat printr-o altă hotărâre.

- ✓ Pentru a facilita lectura și posibilitatea de a face referire la încheierea de sesizare se recomandă ca diferitele puncte sau paragrafe ale acesteia să fie numerotate.
- ✓ Se recomandă ca încheierea de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării hotărârii prealabile să cuprindă un număr de cel mult 10 pagini.
- ✓ Întrebarea sau întrebările prealabile, punctual formulate cu referire la problema de drept, trebuie să figureze într-o parte distinctă și în mod clar individualizată a încheierii de sesizare, la începutul și la sfârșitul acesteia.
- ✓ Această încheiere de sesizare se va publica pe pagina de internet a Înaltei Curți de Casație și Justiție, după înregistrarea cauzei pe rolul acestei instanțe.
- ✓ Formularea unei cereri de pronunțare a unei hotărâri prealabile determină suspendarea judecării cauzei până la momentul la care Curtea se pronunță.
- ✓ Prin încheierea de sesizare a ICCJ, instanța va dispune și suspendarea cauzei până la pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept.
- ✓ Pentru a evita pronunțarea unor hotărâri contradictorii cu privire la problema de drept ce face obiectul sesizării, este prevăzută posibilitatea pentru instanțele judecătorești care au pe rol cauze similare cu cea în care s-a formulat cererea de pronunțare a unei hotărâri prealabile de a suspenda respectivele cauze până la soluționarea sesizării.
- ✓ Hotărârea prealabilă pronunțată de către Înalta Curte de Casație și Justiție este obligatorie pentru instanța care a solicitat dezlegarea, de la data pronunțării hotărârii, iar pentru celelalte instanțe de la data publicării acesteia în Monitorul Oficial al României, partea I.